

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

Helena Norberg

08-405 13 87

Rådets möte (KKR) den 4-5 december 2006

Dagordningspunkt 6

Rubrik: Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumentkreditavtal och om ändring av rådets direktiv 93/13/EG (R)

Dokument: 15360/06 CONSOM 123 CODEC 1333 JUSTCIV 253
KOM (2005) 483 slutlig

Fakta-PM Ju-dep 2005/06: FPM88

Tidigare behandling i samråd med EU-nämnden: Ett tidigare direktivförslag från 2002 diskuterades i rådet och togs vid ett par tillfällen upp med EU-nämnden inför detta. Det omarbetade förslaget behandlades i EU-nämnden den 19 maj 2006, inför en riktlinjedebatt i rådet.

Syftet med behandlingen i rådet: Att träffa en politisk överenskommelse om hela direktivet.

Bakgrund

Kommissionen lade i september 2002 fram ett förslag till nytt konsumentkreditdirektiv (KOM (2002) 443). Förslaget kritiserades från flera håll och i oktober 2005 lade kommissionen fram ett ändrat förslag (KOM (2005) 483).

Förslaget syftar till att skapa bättre förutsättningar för en inre marknad, att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet och att göra gemenskapslagstiftningen på området mer överskådlig. Förslaget bygger i huvudsak på fullharmonisering av området, men i vissa angivna fall kan medlemsstaterna behålla gällande bestämmelser eller införa nya

bestämmelser. Förslaget innehåller bl.a. regler om information, ångerrätt, förtidsbetalning och beräkning av den effektiva räntan.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 95 i Romfördraget, medbestämmandeproceduren.

Svensk ståndpunkt

Förslag till svensk ståndpunkt:

Sverige är positivt inställt till att ett nytt direktiv om konsumentkrediter har lagts fram och ställer sig i alla väsentliga delar bakom förslaget. Det finns ett behov av en ny reglering av kreditgivning till konsumenter. Förslaget har efter omarbetning förbättrats väsentligt. Kompromissförslaget motsvarar inte i alla delar det som enligt Sverige är de bästa lösningarna. Nackdelarna med det måste vägas mot de fördelar det innebär att reglerna harmoniseras för hela den inre marknaden. Förslaget bibehåller ett starkt konsumentskydd samtidigt som graden av harmonisering är relativt hög. Sverige kan stödja förslaget, men verkar för en förbättring av bestämmelsen om marknadsföring.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har yttrat sig över förslaget från 2002, som dock skiljer sig väsentligt från det nya förslaget.

Förslaget

Syftet med direktivet är att skapa bättre förutsättningar för en inre marknad, att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet och att göra gemenskapslagstiftningen på området mer överskådlig. Förslaget till nytt konsumentkreditdirektiv bygger i stora delar på fullharmonisering, men på vissa områden har medlemsstaterna givits utrymme att behålla eller införa egna bestämmelser. Förslaget är inte heltäckande. På de områden där direktivförslaget helt saknar bestämmelser, kan medlemsstaterna behålla eller besluta om nya bestämmelser.

Förslagets innehåller bestämmelser om bl.a.:

- marknadsföring av konsumentkrediter,
- information till konsumenter före och vid ingående av ett kreditavtal,
- kreditprovning,
- tillgång till databaser,
- ångerrätt,
- förtidsbetalning,
- kontroll av kreditgivare och kreditförmedlare, samt
- beräkning av den effektiva räntan.

Förslaget omfattar alla krediter som ges till konsumenter, med vissa uttryckliga undantag. Undantagna är bl.a.

- kreditavtal för vilka det som säkerhet finns en inteckning i en fastighet,
- kreditavtal som är avsedda för att förvärva eller behålla äganderätt till mark eller en befintlig eller planerad byggnad,
- kreditavtal överstigande 100 000 euro och understigande 300 euro,
- hyres- och leasingavtal, och
- kontokortsavtal och betalning mot faktura.

För bl.a. krediter som ges i form av kontokrediter skall enklare regler gälla.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Allmänt

Bestämmelser om konsumentkrediter finns huvudsakligen i konsumentkreditlagen (1992:830). Lagen är tvingande till förmån för konsumenten. Direktivets syfte är att till stor del harmonisera kreditgivningen till konsumenter och på de områden som är föremål för fullharmonisering får de nationella reglerna inte avvika från direktivets.

Tillämpningsområde

Konsumentkreditlagens tillämpningsområde är mer omfattande än direktivförslagets, som bl.a. undantar s.k. bostadskrediter och krediter understigande 300 euro. Medlemsstaterna kan själva välja hur de vill reglera sådan kreditgivning som faller utanför direktivets tillämpningsområde.

Marknadsföring och information

Konsumentkreditlagen uppställer ett krav på att den effektiva räntan skall anges vid i princip all marknadsföring. Förslaget innebär inte någon skyldighet att ange den effektiva räntan i all reklam, utan innebär istället att *om* den effektiva räntan anges, måste även ytterligare information lämnas. Lindrigare informationskrav gäller vid reklam i tv och radio. Eftersom Sverige uppställer ett krav på att den effektiva räntan skall anges i princip all marknadsföring skulle förslaget leda till att mer information måste lämnas vid i princip all marknadsföring av krediter. Förslaget innebär också att näringsidkaren måste lämna mer information till konsumenten innan avtal ingås och i kreditavtalet än vad som gäller enligt konsumentkreditlagen.

Enligt förslaget skall medlemsstaterna se till att kreditgivare ger de förklaringar som konsumenten behöver för att denne ska kunna ta ställning till om det föreslagna kreditavtalet passar det egna behovet. De svenska reglerna kan behöva ändras.

Skyldighet att bedöma konsumenternas kreditvärdighet

Enligt svensk rätt skall kreditgivaren innan ett kreditavtal ingås göra en kreditprövning. Någon sådan behöver dock inte göras om näringsidkaren på grund av sin kännedom om konsumenten eller andra omständigheter har anledning att utgå från att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig. Enligt förslaget skall en kreditprövning alltid göras. Den svenska regeln kommer därför att behöva ändras.

Tillgång till databaser

Enligt kreditupplysningslagen skall den person som en kreditupplysning avser kostnadsfritt sändas ett meddelande om att kreditupplysning har lämnats ut. Enligt förslaget skall kreditgivaren skicka ut sådan information om kreditansökan avvisas. Medlemsstaterna skall också säkerställa att kreditgivare från andra medlemsstater bereds tillgång till databaser avseende kreditupplysning på icke-diskriminerande villkor. Någon ändring behöver sannolikt inte göras av de svenska reglerna.

Kreditavtal med obestämd löptid

Konsumentkreditlagen saknar bestämmelser om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid. Förslaget innebär att konsumenten inte kan åläggas en längre uppsägningstid än en månad och att näringsidkaren måste säga upp avtalet med två månaders varsel. Kreditgivaren får också häva avtalet om det föreligger objektiva motiverade skäl och detta avtalats. Kompletterande bestämmelser kommer att behöva införas i konsumentkreditlagen.

Ångerrätt och förtidsinlösen

Någon generell ångerrätt finns inte i konsumentkreditlagen. Förslaget innebär att konsumenten alltid kommer att ha en ångerfrist på 14 dagar. Utnyttjar konsumenten sin ångerrätt skall han eller hon betala det lånade beloppet, räntan och eventuella avgifter som näringsidkaren fått betala till det allmänna. Konsumentkreditlagen måste kompletteras med en bestämmelse om ångerrätt om förslaget går igenom.

Konsumentkreditlagen innehåller bestämmelser om rätt för konsumenten att förtidsbetala en skuld. Förslaget innehåller bestämmelser som i stort sett överensstämmer med den svenska regleringen. Vissa ändringar kommer dock att behöva göras.

Beräkning av den effektiva räntan

I konsumentkreditlagen anges att den effektiva räntan är det sammanlagda beloppet av de kostnader konsumenten skall betala för krediten. Genom förslaget införs harmoniserade regler om hur den effektiva räntan skall beräknas. Detta för att uppnå ett effektivt jämförelseinstrument av kostnaden för krediter. Förslaget föranleder sannolikt inte några ändringar i svensk lagstiftning.

Kontroll av kreditgivare och kreditförmedlare

Banker och kreditmarknadsföretag är i Sverige registrerade och står under tillsyn av Finansinspektionen. För andra kreditgivare som ger krediter till konsumenter gäller att Konsumentverket vakar över verksamheten. Förslaget innebär att medlemsstaterna skall säkerställa att kontroll av kreditgivare sker samt se till att kreditförmedlare vid sin marknadsföring lever upp till vissa informationskrav och att de inte tar emot någon ersättning från konsumenterna om inte vissa kriterier är uppfyllda. Motsvarande regler om kreditförmedlare saknas i svensk rätt.

Sanktion och prövning utanför domstol

Enligt förslaget får medlemsstaterna själva fastställa vilka sanktioner som skall tillämpas vid överträdelser av direktivets bestämmelser. Det skall också finnas alternativa tvistelösningsförfaranden vid sidan av domstolar för att lösa konsumenttvister som gäller kreditavtal. Några ändringar kommer inte att behöva göras i det svenska regelverket.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några kostnadsökningar. För det fall sådana uppstår skall de rymmas inom befintlig budget.